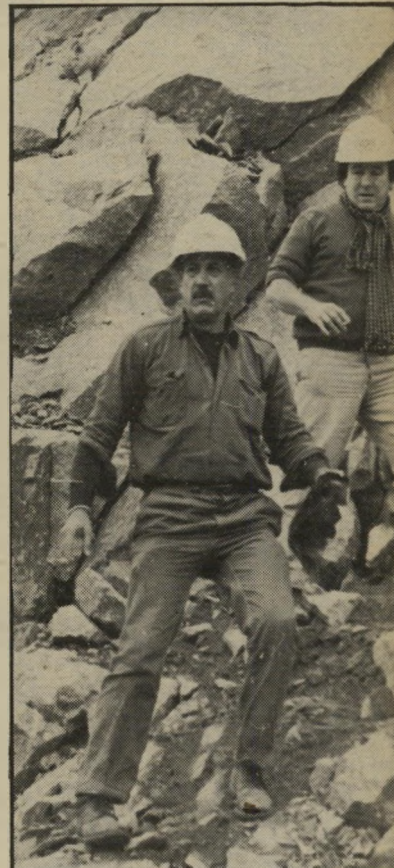

אל תבכי בשבילי ארגנטינה

מי שרוצה להבין כיצד נוצרת ריקטאטורה צבאית ואיך מזמינים את האנשים במדים לבוא ולתפוס את רסן השלטון, מוזמן לראות, במחצית השניה של חודש נובמבר, את הסרט פאטאגוניה מתקוממת.

הסרט, שנעשה בארגנטינה לפני 10 שנים, זכה בפרס בפסטיבל ברלין לפני תשע שנים, ומאז נעלמו עיקבותיו. הוא לא צונזר אף פעם, אבל מפיקיו החליטו לגנוזו אותו, אחרי שהוכרה להם, כצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי גם הם, וגם אלה שיציגו את הסרט, יכולים להכין בחפזיה את צוואתם.

פרדיקו לופי ב"געת הנקמה" תאונה לשם סחיטה

אם כך, איך מגיע הסרט הזה, שאינו מוקרן בארגנטינה — ושכאופן רישמי אסור לייצא אותו — לישראל? פשוט מאוד, במטוס של חיל-האוויר הארגנטיני, שהביא עימו את כל הסרטים (כתריסר במיספר), שיוצגו בשבוע הקולנוע הארגנטיני המאורגן החודשי, בערים הגדולות בישראל.

אולי אין זה אלא אות נוסף להפשרת הצנזורה ולפתיחת דלתות, שבאה עם סיום המישטר הצבאי בארגנטינה, והוא עוד ניסיון שעשתה מדינה זו, בימים האחרונים, לשוב למישטר דימוקרטי.

דן פיינרו ביקר בארגנטינה כדי להכיר מקרוב את אנשי הקולנוע שלה ואת סרטיה-הבעייתיים, והוא מרואיין:

לקולנוע הארגנטיני יש מסורת ארוכה, אבל קווי אופי אין לו. אפילו היוצרים הבולטים שם מודים בכך, אם הוא דומה למשהו, הוא דומה לקולנוע האירופי, במיוחד לאיטלקי או לספרדי. רבנות הימים, היתה רוב התוצרת שם סירטי טאגו סרערים, מלודרמות עם כוכבות שכל אמריקה הלאטינית אהבה מאוד, כמו ליברטאד לאמארק, ועם עלילות גאוצ'וס. בימי הזהרה, כאשר הפוז היה כבד, או כך לפחות נרמה היה לארגנטינים, עשו שם המישטר-שישים סרטים בשנה. היום, כאשר הרולד חנק את המטבע המקומי, עושים בקושי 15 עד 20 סרטים.

מה נשתנה? אולם אז וגם היום, אחוז מסויים מתוך כל התוצרת הזאת, הוא שונה. אחוז מסויים מתקעש לעסוק במציאות של ארגנטינה, ולמרבית הפלא, הסרטים הללו אף זוכים בהצלחה מיסחרית ניכרת בבית. לומר שהקולנוע שם הוא כפשי לחלוטין מלחצים — תהיה זו הגזמה.

כאשר עלת הקטור אוליברה, בימאי ותיק וידוע, להוציא לאור את סרטו האחרון, לא תדעו

אנשים חוזרים ממיאמי לביאנוס-איירס בכירטו של פרנאנדו איאלה. בכסף קל" בדיוק כמו בלוד

הנשים היפות ועם הזוהר, וההירוטות, שנרמה היה להם כי תפסו טרמפ על ענן מוזהב, נשארים בבית לשלם עבור הכלים השבורים.

סרט כזה על ישראל, עוד לא עשו בארץ. פרנאנדו אשלה, מי שעשה את הסרט הזה, והוא אחד האורחים המיועדים לשבוע הארגנטיני בישראל, הציג את הרגליים, שמהן צומחת השחיתות, בסרט קטן וצנוע אחר, בשם ההסדר. בשכונה ענייה עומדים להתחבר אל רשת המים העירונית. לא כולם. רק אותם שבצר האחד של הכביש. אבל גם השכנים ממול יכולים להתחבר, אם הם מורחים את מנהל-העבודה בכמה שטרות. איש הגון אחד מסרב, והוא נשאר יחיד בשכונה בלי מים. נתון תחת לחץ חברתי עצום, עד אשר הוא נכנע, ואז בויגו כפול.

מסקנה: לא כדאי להיות הגון. תוצאה עקיפה מכל זה, נרמזת בסרט בשם לשוב. ארגנטינאים מיואשים יורדים מן הארץ (שניים-שלושה מיליון חיים היום מחוץ לארגנטינה), וכשהם חוזרים לשם, הם נוכחים שוב כי בלי "הסדרים" אי-אפשר. גיבור אותו סרט, החוזר כנציג של חברה אמריקאית, בא למעשה, לסגור את אחד המפעלים הכושלים שבשליטת החברה. אז הוא נוכח שהשחיתות שולטת במיפעל. מי שיסכול מן הסגירה, יהיו הפועלים, והסדר הזה מוכטח לעולמי עד, שכן העיתונות אינה יכולה לרווח, אלא ריווחים חיוביים, והאפאטיה הטיבעית של בני המקום אינה מעודדת שינויים מרחיקי לכת.

רוצחים, מוסרצים והורגים. אפאטיה זו מולידה, כמובן, את תגובת הנגד הקיצונית, אם האלימות של אלה אשר איברו את הסבלנות. אם קוראים את סיפורו של יעקב טירמן, המתאר כיצד מילגלות חוקיות הצמיחו כנופיות טירור המקדמות אינטרסים פוליטיים בדרכים

ההזרמות, הוא יגלה כמה תופעות מילטון פרידמניות שיוכירו לו מאד את המצב בבית. כסף קל הוא סיפורם של שני שותפים בנגריה קטנה, שנהנים מן הנס הכלכלי של הארץ כולה. הניחו לעבודה ותנו לכסף לעבוד בשבילכם, מדרבנים אותם אנשי העסקים החלקלקים. הם מוכרים את הרכוש, משקיעים את הכסף, לא יודעים בדיוק באלה צינורות הוא מתגלגל, אבל החשבון בבנק תופח. קונים מניות והופכים בעל-ינכסים, נוסעים למיאמי וקונים, קונים, וקונים.

הבולמוס אחוז במתעשרים החדשים, תעשיות נסגרות, (למה לייצר כאן חולצות, כאשר אפשר לייבאן מטאיוון בחצי המחיר?), עד שבא יוס'הדין. הבנקאים נעלמים אל מעבר לים, עם

מהרה מוזמן הצבא להשליט סדר במקום. כשלב ראשון, הצבא, הנצמד ברקיקנות לאות הכתובה של החוק, מבטיח את זכויות השוכנים הרורשים תנאי חיים טובים יותר. בשלב שני, כאשר נמצאת הטענה המתאימה, הופך הקולונל שהיה קודם לכן אביר הצדק, למשמד חסר-רחמים של מי שהוגדר בעיניו מייד כ"אויב". "אני מעדיף לחסל מאה מהם ולא לסכן חמישה מחיילי", הוא מכריז בגאון. ועוד: "מאחר שאין שום ררך לשמור על שבויים, צריך להרוג אותם." והלאה: "אכזריות עדיפה על הפרת פקודה." האם אין צליל מוכר לכל ההערות הללו? סופו של דבר, הצבא כמובן מנצח, ואז באים בעלי האחוות והמיפעלים, ומציעים לקולונל להיות המושל של המדינה, כי רק הוא יודע לשמור על סדר בה. כאמור, זה קורה לא רק באטאגוניה.

ובסרט אחר, שבעת המשוגעים, של מי שנחשב כזמנו לגרול בימאי ארגנטינה, לאופולדו טורה-נילסון (סרט זה לא נמנה על סרטיו הטובים), מסופר כיצד הצבא מממן קבוצות טירור, המורכבות מאנשי שוליים, ומרברן אותן למעשי טרור.

תנו לכסף לעבוד. מי שרוצה להבין כיצד אחת המדינות העשירות בעולם, שיש לה אוצרות טבע מעל הראש, ששיטחה גדול כמעט ככל אירופה ואוכלוסייתה מונה כקושי 28 מיליון תושבים, מוזמן לראות את כסף קל. באותה

ההזרמות, הוא יגלה כמה תופעות מילטון פרידמניות שיוכירו לו מאד את המצב בבית. כסף קל הוא סיפורם של שני שותפים בנגריה קטנה, שנהנים מן הנס הכלכלי של הארץ כולה. הניחו לעבודה ותנו לכסף לעבוד בשבילכם, מדרבנים אותם אנשי העסקים החלקלקים. הם מוכרים את הרכוש, משקיעים את הכסף, לא יודעים בדיוק באלה צינורות הוא מתגלגל, אבל החשבון בבנק תופח. קונים מניות והופכים בעל-ינכסים, נוסעים למיאמי וקונים, קונים, וקונים.

הבולמוס אחוז במתעשרים החדשים, תעשיות נסגרות, (למה לייצר כאן חולצות, כאשר אפשר לייבאן מטאיוון בחצי המחיר?), עד שבא יוס'הדין. הבנקאים נעלמים אל מעבר לים, עם

מהרה מוזמן הצבא להשליט סדר במקום. כשלב ראשון, הצבא, הנצמד ברקיקנות לאות הכתובה של החוק, מבטיח את זכויות השוכנים הרורשים תנאי חיים טובים יותר. בשלב שני, כאשר נמצאת הטענה המתאימה, הופך הקולונל שהיה קודם לכן אביר הצדק, למשמד חסר-רחמים של מי שהוגדר בעיניו מייד כ"אויב". "אני מעדיף לחסל מאה מהם ולא לסכן חמישה מחיילי", הוא מכריז בגאון. ועוד: "מאחר שאין שום ררך לשמור על שבויים, צריך להרוג אותם." והלאה: "אכזריות עדיפה על הפרת פקודה." האם אין צליל מוכר לכל ההערות הללו? סופו של דבר, הצבא כמובן מנצח, ואז באים בעלי האחוות והמיפעלים, ומציעים לקולונל להיות המושל של המדינה, כי רק הוא יודע לשמור על סדר בה. כאמור, זה קורה לא רק באטאגוניה.

כמה ירוק היה הדולר שלי" — גלויית פירסומת לכסף קל, טרמפ על ענן מוזהב

הצבא בא להשליט סדר ב"פאטאגוניה מתקוממת" של הקטור אוליברה. אכזריות עדיפה על הפרת פקודה"